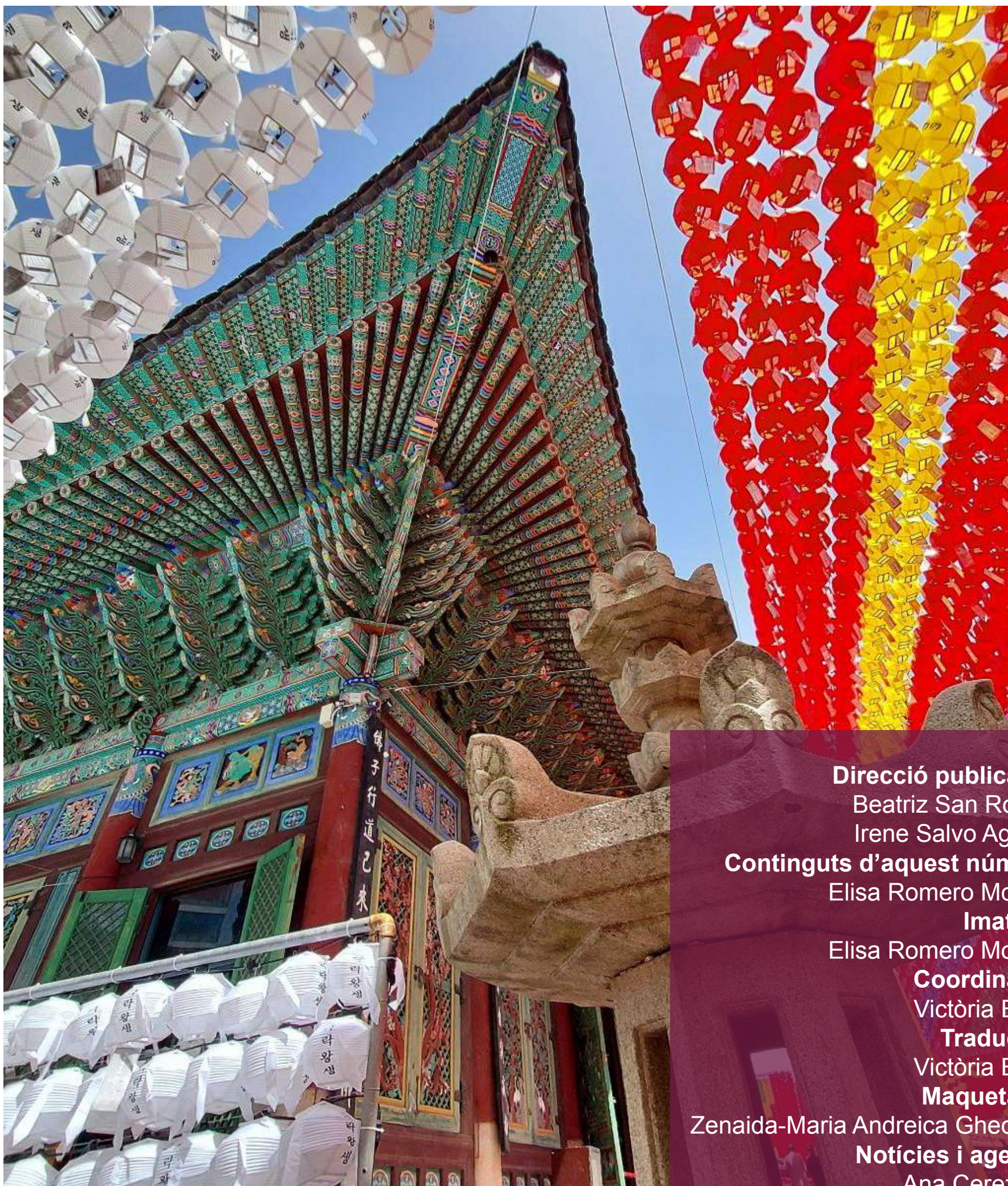

25 anys d'“adopció pública” a Corea del Sud: transformacions i contradiccions

Direcció publicació:

Beatriz San Román
Irene Salvo Agolia

Continguts d'aquest número:

Elisa Romero Moreno

Imatges:

Elisa Romero Moreno

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Maquetació:

Zenaida-Maria Andreica Gheorghe

Notícies i agenda:

Ana Cerezuela

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Introducció

A Espanya, la combinació dels conceptes “adopció” i “Àsia” evoca generalment la imatge de centenars de nenes i nens d’origen xinès i vietnamita, entre d’altres, que van començar a arribar al nostre país a partir dels anys noranta. No obstant això, es coneix molt poc sobre el país que moltes veus expertes consideren pioner en el fenomen de les adopcions internacionals: Corea del Sud (d’ara endavant Corea). Per donar una idea de la seva magnitud, fonts oficials calculen que, des de la dècada dels cinquanta, al voltant d’uns 220.000 nens i nenes van ser enviats a altres països, mentre que uns altres 80.000 infants van circular internament. Tanmateix, alguns grups defensors dels drets de les persones adoptades, com TRACK (Truth and Reconciliation for the Adoption Community of Korea) o KoRoot (“La Casa de les Arrels”), consideren que aquestes xifres són molt conservadores, ja que no comptabilitzen els milers de nens i nenes que van ser adoptats/es a través de documents falsificats.

Fora de Corea i, fins i tot, dins del mateix país, és encara menys conegut el fenomen de l’adopció nacional. Precisament l’any 2024 es va complir el 25è aniversari de l’aparició del particular concepte d’“adopció pública” (*gonggaeibyang*). Pensat com la “coreanització de l’adopció oberta

occidental”, durant les últimes dècades aquesta pràctica ha contribuït simultàniament tant a l’existència d’una major acceptació social de les famílies adoptives entre la societat com a

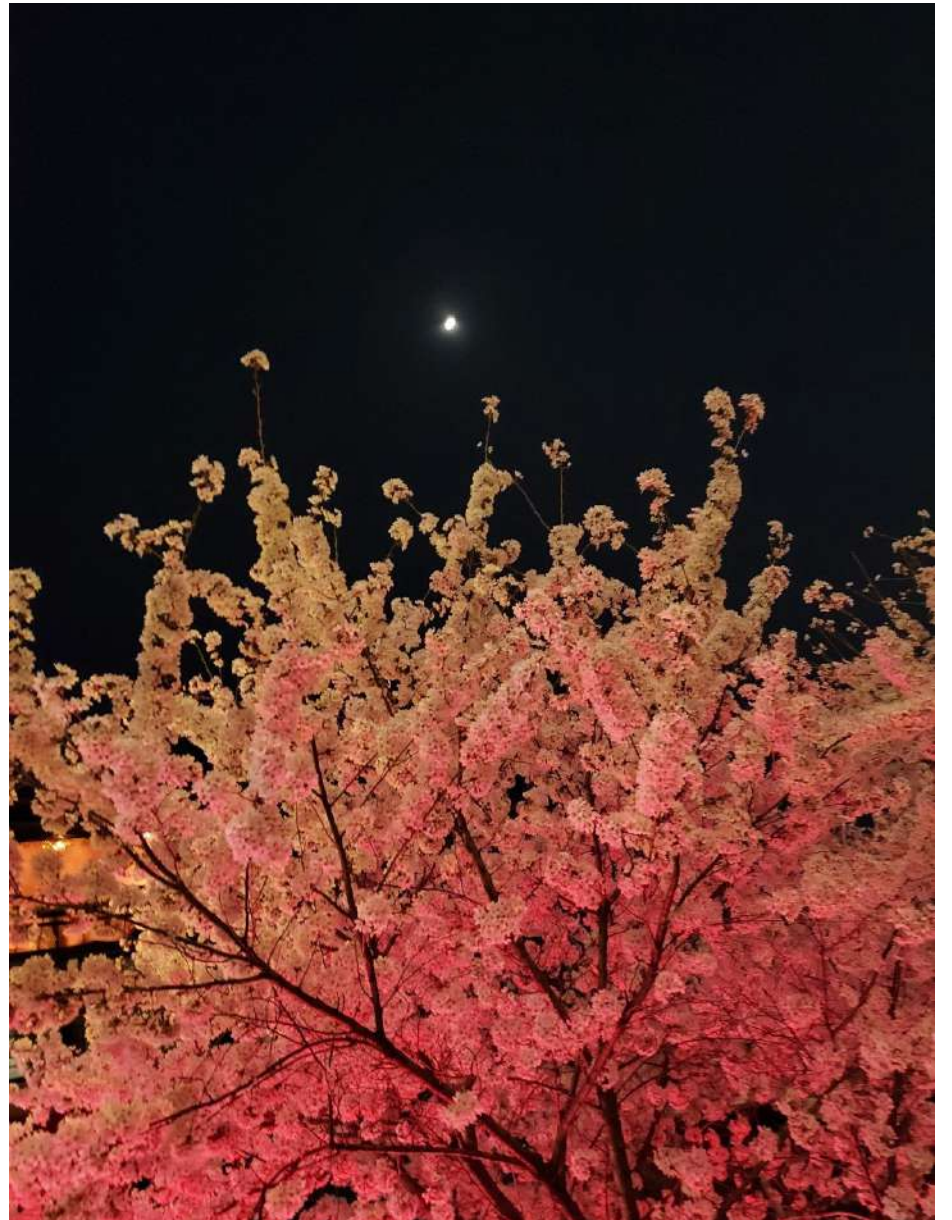

Figura 1: Cirerer en flor a Sinchon, Seül.
Font pròpia (2023)

generar diversos processos d’exclusió i estratificació dins dels propis col·lectius adoptius.

Les reflexions sobre aquest procés que exposo en la present publicació es basen en la recerca que vaig dur a terme en el marc de la meua tesi doctoral realitzada a la Seoul National University, a Corea. L’objectiu de la meua tesi va ser, a grans trets,

analitzar l'impacte que va tenir per a diversos actors del camp de l'adopció la polèmica Llei d'Adopció de 2012, especialment en l'àmbit de l'adopció nacional. Aquesta llei va introduir canvis sense precedents, tant conceptuals com administratius, respecte a la gestió i funcionament de les adopcions al país. Durant l'elaboració de la meua tesi, vaig realitzar treball de camp entre l'agost de 2019 i el novembre de 2020 a l'anomenada "Àrea Metropolitana de Seül" (que comprèn la ciutat de Seül i diversos municipis limítrofs de la província de Gyeonggi i la ciutat d'Incheon), incloent-hi entrevistes en

profunditat a 43 persones adoptades adultes, mares i pares adoptants, professionals i experts en adopció i mares solteres, així com a activistes.

Breu història de l'adopció a Corea

Per comprendre la situació del present de les adopcions nacionals a Corea és necessari introduir breument la seva història. Aquest país va quedar devastat després de la Guerra de Corea (1950-1953), un conflicte en què la part sud i la nord es van enfrontar, la qual cosa va comportar la divisió del país. Per fer front a la cura de les desenes de milers d'orfes de guerra i dels nens i nenes abandonats per la pobresa que va assolir les seves famílies, les autoritats sud-coreanes es van recolzar completament en la força militar i les organitzacions benèfiques que van arribar, primer des dels Estats Units i, més tard, des d'Europa. En aquest context, l'adopció internacional es va construir com una solució *win-win*, és a dir, una estratègia en la qual, aparentment, totes les parts hi guanyaven. Les autoritats sud-coreanes veien alleujada la despesa social i podien centrar-se en el desenvolupament econòmic i industrial del país, mentre que els Estats Units i altres països europeus necessitats de nadons podien obtenir-los fàcilment a través de les noves rutes establertes amb aquest país asiàtic.

Figura 2: Art de carrer a Hongdae, Seül.
Font pròpia (2023)

Des de finals dels anys cinquanta i al llarg de les dècades posteriors, es va construir a Corea tota una “indústria de l’adopció”, com ha estat denominada per diverses veus crítiques. A tot el país es va establir una densa xarxa de centres privats (incloent-hi orfenats, maternitats, centres residencials, hospitals, etc.), orientats a l’obtenció sistemàtica de beneficis a través de l’adquisició i circulació d’infants. Aquests procedien, en la seva immensa majoria, de dones i famílies vulnerables. Alhora, aquesta indústria va estar capitanejada per quatre grans agències d’adopció, de les quals tres continuen actives: Holt, Eastern Social Welfare i Korean Social Welfare.

Cal destacar que el màxim nombre d’adopcions es va produir als anys vuitanta, quan Corea del Sud havia aconseguit no només recuperar-se de la devastació bèl·lica, sinó també posicionar-se com una de les majors potències econòmiques a nivell mundial. Malgrat això, els Jocs Olímpics de Seül de 1988 van atreure moltes mirades que, precisament, van començar a qüestionar per què un país tan pròsper continuava facilitant milers d’adopcions i lucrant-se a través d’aquestes. Des de llavors, les xifres van començar a reduir-se, però continuen sent altes en comparació amb altres països.

El secretisme a l’entorn de les adopcions nacionals

Quelcom que sovint s’ignora sobre aquesta “indústria de l’adopció” coreana és que es va desenvolupar, paral·lelament, a l’entorn de les adopcions internacionals i les nacionals. Tant els infants que circulaven en l’interior del país, com aquells que eren enviats a l’estranger, provenien de les mateixes “fonts”. Inicialment, eren orfes de guerra o nens i nenes abandonades. Després, procedien de famílies pobres en general. Des dels anys vuitanta, els infants “adoptables” per excel·lència han estat filles i fills de mares solteres

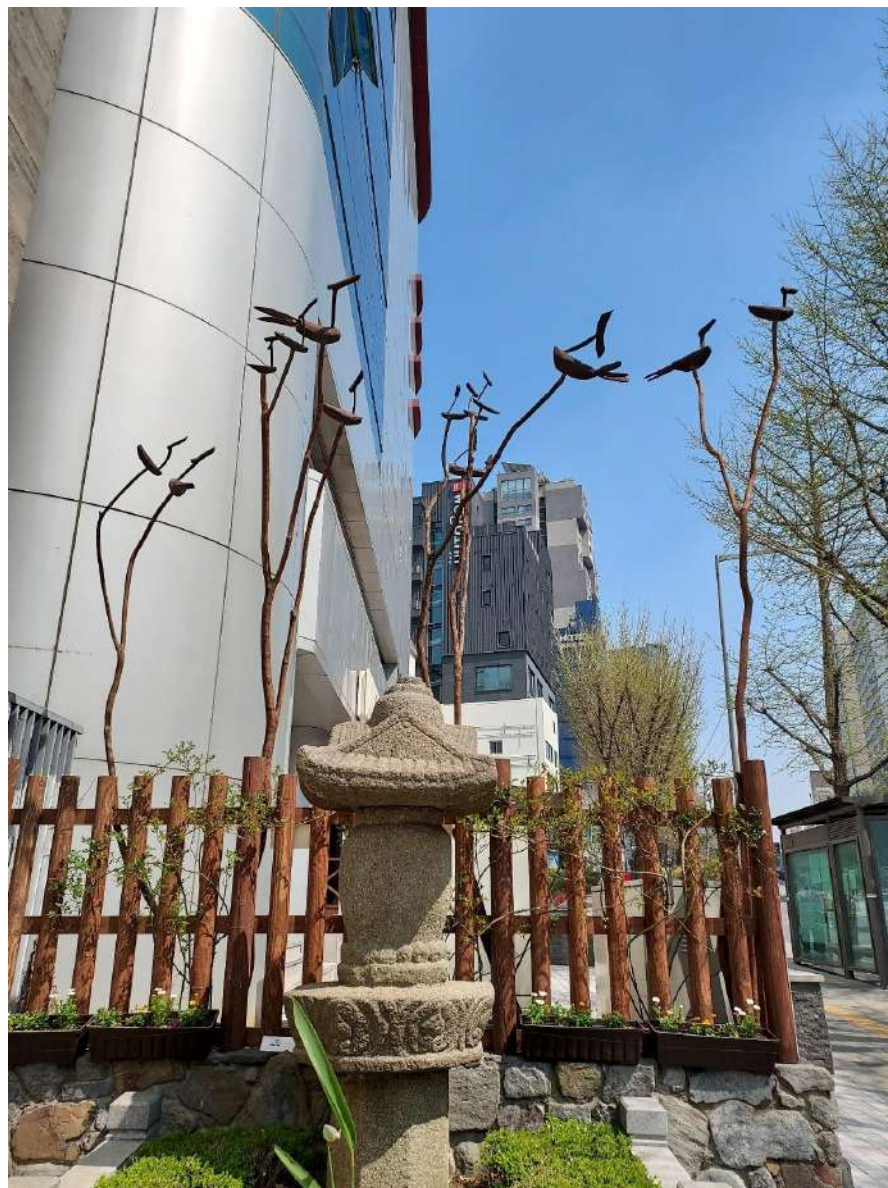

Figura 3: *Sotdae* en un carrer d'Idae, Seül.
Font pròpia (2023)

Figura 4: Posta de sol a Gwanak, Seül. Font pròpia (2018)

(*mihonmo*), una categoria complexa que comprèn una àmplia varietat de realitats socials. D'altra banda, mentre que el fenomen de les adopcions internacionals ha cridat molt l'atenció, l'adopció nacional roman envoltada d'un gran desconeixement.

Una característica definidora de l'adopció nacional moderna a Corea ha estat el seu secretisme i estigmatització. Fins al segle XX, seguint els principis confucians de parentiu, les adopcions es realitzaven dins dels anomenats "llinatges extensos", branques familiars unides per un avantpassat comú. Segons aquests valors, la sang i la continuació de la línia successòria paterna eren els únics elements que marcaven la pertinença a una família.

Tanmateix, quan les adopcions modernes van començar a realitzar-se fora d'aquests llinatges, van perdre aquest component d'unió de sang, per la qual cosa aquests vincles van començar a considerar-se il·legítims. A més, després de la Guerra de Corea, l'associació entre pobresa i adopció va imbuir encara més aquest concepte de negativitat. Finalment, en les últimes dècades, l'estigmatització cap a les mares solteres va contribuir a aprofundir aquest canvi de percepció.

En conseqüència, les adopcions nacionals van començar a realitzar-se de manera cada vegada més secreta. De fet, les adopcions secretes (*bimilibyang*) han predominat a Corea fins fa poc més d'una dècada. Una cosa

sorprenent, però que adquireix sentit sota aquestes lògiques, és que durant molts anys les agències d'adopció van animar aquelles mares de naixement que desitjaven un futur retrobament amb les seves filles o fills a donar-los en adopció a l'estranger. Si la nena o el nen romanien a Corea, les agències adduïen que el secretisme predominant en l'adopció nacional impossibilitaria futures cerques o trobades.

D'allò secret a allò públic: *gonggaeibyang*

En aquest context de secretisme, a finals dels anys noranta va emergir la figura de l'anomenada “adopció pública”. Corea havia començat a obrir-se a noves idees i formes de vida i a diferents valors religiosos i morals. En aquest sentit, el “boom” de les adopcions internacionals a Nord-Amèrica i Europa va ser clau per a Corea. En aquests països no només se celebrava l'adopció com una forma legítima de família, sinó que s'associava a valors com la solidaritat o, fins i tot, la sofisticació. A més, la creixent influència del cristianisme a Corea (principalment protestant) va posar en entredit els principis confucians de parentiu. Aquests canvis van ajudar a minimitzar el valor de la sang i la pertinença als llinatges com a únics sinònims de “família”, substituint-los per elements com l'amor, la criança i la voluntat.

El 1999 es va fundar una associació de mares i pares adoptants anomenada Mission to Promote Adoption in Korea (MPAK, *Hanguibyanghongbohwe*). Originalment, aquest grup va ser creat als Estats Units per Steve Morrison, un home adoptat d'origen sud-coreà. Ell i Ha Yeonhui, una mare adoptiva, van continuar amb la branca coreana de MPAK. Des dels seus inicis, aquesta associació va jugar un paper clau a l'hora de combatre els estereotips negatius i el secretisme sobre les adopcions nacionals. Encara que la pràctica de l'adopció pública va més enllà del rol de MPAK (la majoria de les famílies que la practiquen no són sòcies d'aquesta entitat), sens dubte aquesta associació es va convertir en la seva cara més reconeixible. Van ser els seus membres

Figura 5: Ginkgo al Palau de Changgyeong, Seül.
Font pròpia (2024)

els qui van començar a treballar en la visibilització d'aquestes famílies, a reclamar la legitimitat de l'adopció i a animar la resta de ciutadans a adoptar.

Amb el temps, altres col·lectius s'han sumat a MPAK, conformant el que podria anomenar-se com un més ampli “moviment per a la promoció i revitalització de l'adopció”. Basant-me en els testimonis i el llenguatge de les persones que vaig entrevistar, he pogut constatar que aquest moviment defensa que l'adopció ha de ser celebrada i promoguda com la millor manera de proporcionar a un nen o nena vulnerable una família que vol brindar-li amor. L'estratègia que va començar a emprar MPAK va ser la de construir una nova imatge i un nou concepte a l'entorn de l'adopció que exalça els elements més

positius d'aquesta i la converteix fins i tot en un estil de vida bell i lloable. Des de llavors, frases com “l'adopció és amor” o “fills del cor” s'han convertit en mantres d'aquest moviment. A més, MPAK es va establir sobre valors cristians que reforcen aquests missatges a través de nocions com “tots som fills de Déu” i “tots vam ser fets a la seva imatge i semblança”. D'altra banda, enalteixen la sinonímia entre “adoptat” i “nen”, o fins i tot “bebè”. A través de tot això, reforcen un altre dels seus objectius centrals: reduir el nombre d'infants institucionalitzats i promoure la seva criança en famílies adoptives. Famílies, això sí, que reproduïx els cànons morals hegemònics, emmarcats en els marges de l'heteronormativitat i el matrimoni.

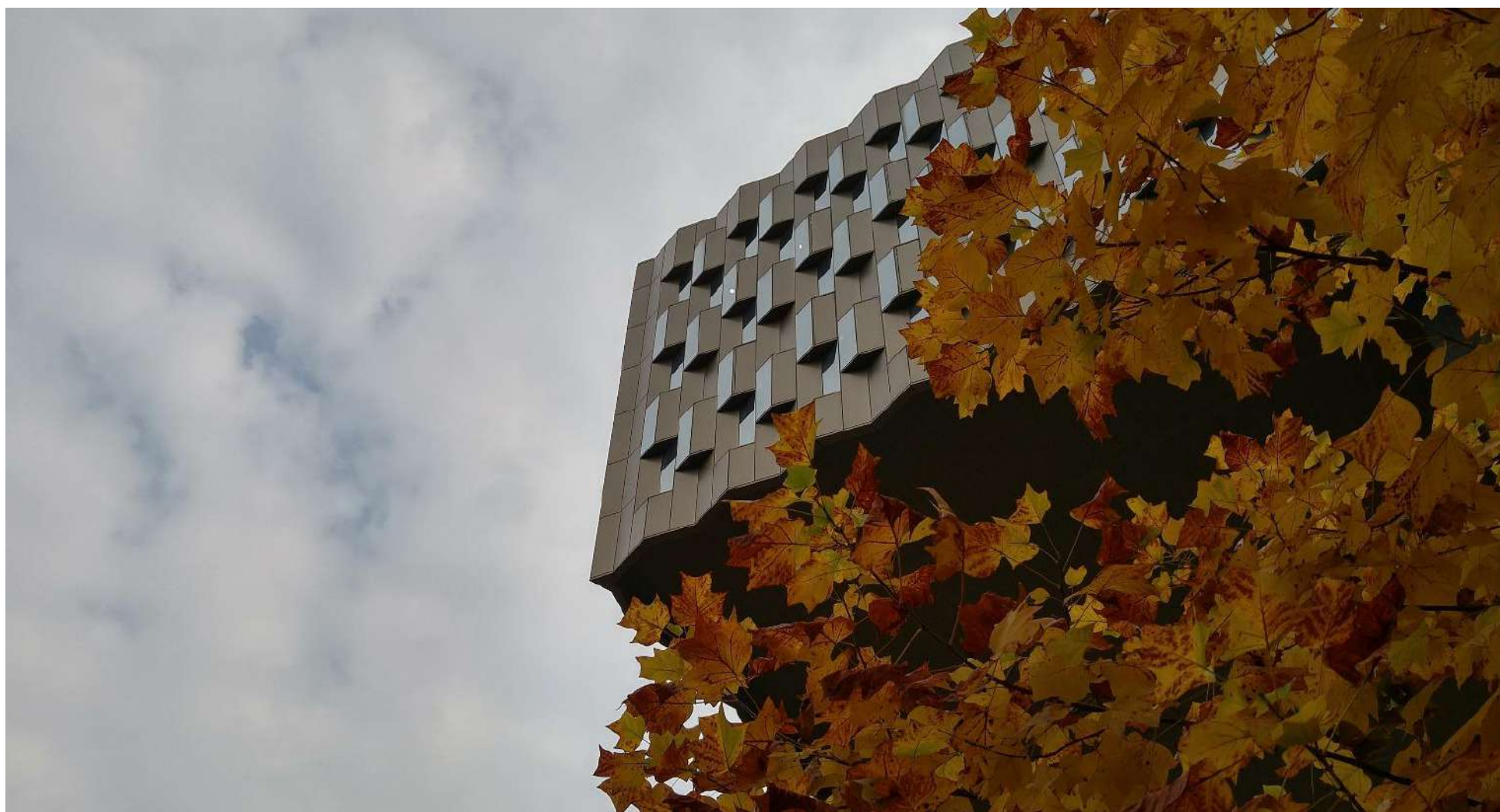

Figura 6: Biblioteca de la Universitat Nacional de Seül, Seül. Font pròpia (2017)

En definitiva, aquest grup ha orientat la seva missió cap a “promoure l’adopció”, advocant per un model molt específic: l’“adopció pública”. Com m’explicaven en moltes de les entrevistes, aquesta és la “versió coreanitzada” de la pràctica occidental de l’“adopció oberta” (*gaebangibyang*). L’adopció oberta comporta (almenys idealment) l’establiment d’algun tipus de relació entre les tres parts involucrades en l’anomenada “tríada adoptiva”: la persona adoptada, la família de naixement i la família adoptiva. L’abast de les relacions establertes en aquestes adopcions varia molt. Encara que la majoria de les famílies adoptives

aspiren a integrar la família de naixement a les seves vides d’alguna manera, sota el prisma de l’adopció pública coreana això no és desitjable. Al contrari, la connexió amb les famílies de naixement és habitualment esborrada i la definició d’“obertura” es limita només a revelar la “veritat de l’adopció” (*ibyangui jinsil*) a la persona adoptada i a altres persones significatives del seu entorn, normalment la família extensa i amistats properes. Hyorin, una veterana treballadora d’una agència d’adopció, ho explica així:

No és que un dia arribéssim i diguéssim: “Fem adopció oberta!”. Ho vam fer a la manera coreana. Vam utilitzar l’expressió “adopció pública” per això (...) L’adopció oberta dels Estats Units inclou tot el triangle, però nosaltres vam treure la part de la família de naixement, informem de la veritat de l’adopció, i el nen creix sabent aquesta veritat adoptiva. Això és el que considerem la nostra adopció pública. No podem fer l’altra.

Sorgeix llavors la pregunta de per què aquesta negativa a integrar la família de naixement. Com esmentava anteriorment, a Corea la gran estigmatització de les mares solteres va fer que MPAK reconfigurés el

Figura 7: Restaurant de Bukchon, Seül.
Font pròpia (2024)

concepte d'"obertura" amb un altre més d'acord amb la moral coreana. Per això, és clau comprendre la construcció social sobre aquestes mares. Com en altres societats, a Corea es considera que les dones que tenen filles o fills fora del matrimoni són una amenaça per l'ordre moral i l'harmonia social. A més, per influència del confucianisme, es valora enormement l'adscripció a les normes i es castiga a qui les desafia. Així mateix, després de la Guerra de Corea, les mares solteres van ser desacreditades com a epítoms de la pobresa i la ignorància, i fins i tot com a potencials propagadores de la ideologia comunista. Aquesta caracterització ha servit a les autoritats d'adopció per justificar un intens control sobre els cossos d'aquestes dones i la seva reproducció, així com sobre la circulació de les seves filles i fills cap a famílies considerades "dignes" i "normals".

Múltiples sentits darrere de l'adopció pública

Abans de continuar amb la caracterització de l'adopció pública, terme que en català pot sonar una mica estrany, és interessant aturar-se breument en la seva etimologia. En coreà aquesta paraula també té un sentit ambigu. *Gonggae* es pot traduir com a "obert" i també com a "públic". Tanmateix, el terme *gaebang* també pot traduir-se com a "obert". Per aquest motiu, en la meua recerca vaig prendre

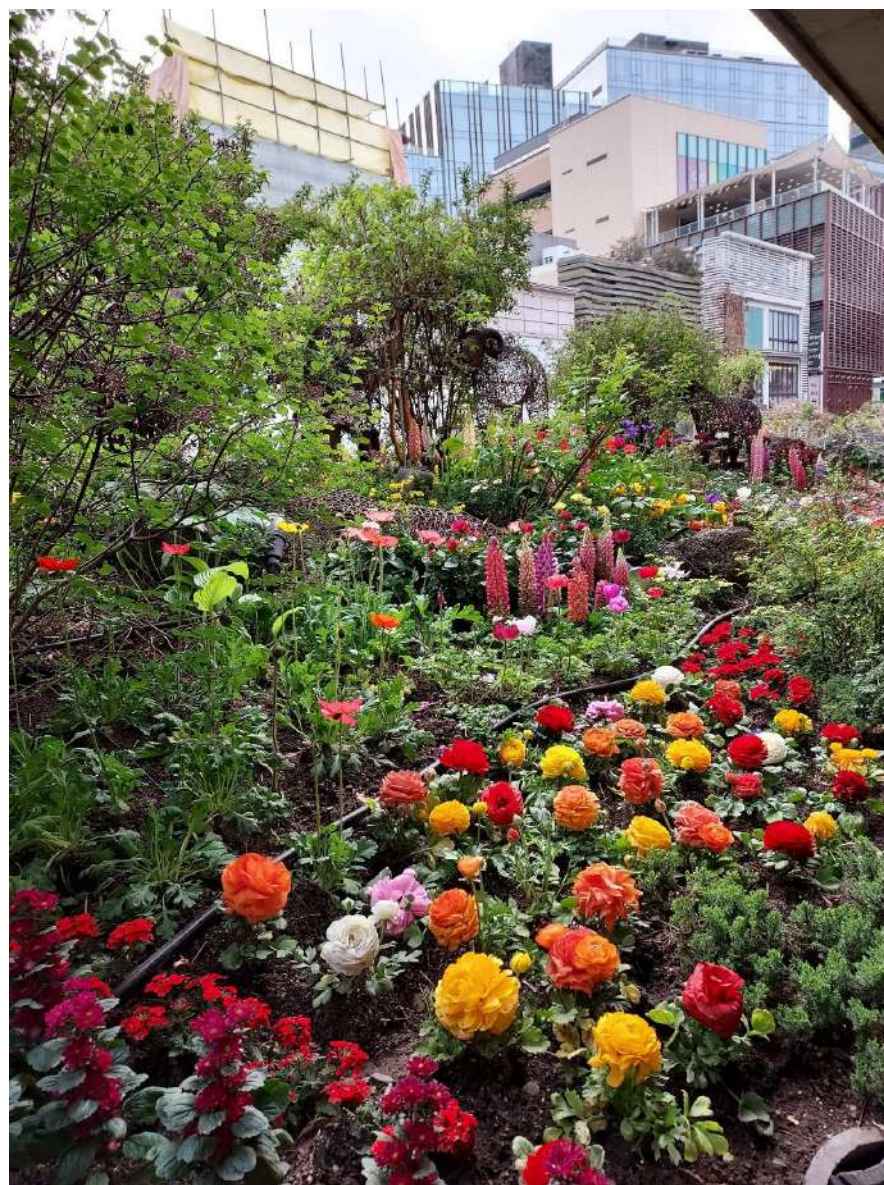

Figura 8: Raconada de Mangwon, Seül.
Font pròpia (2016)

la decisió d'utilitzar l'accepció de "públic" per evitar confusions amb el concepte més occidental d'"adopció oberta". Després d'aquest aclariment, cal assenyalar que els límits de "fer pública l'adopció" són altament variables en la pràctica. Durant el meu treball de camp vaig trobar famílies adoptives que no tenien cap problema en compartir amb qualsevol persona que el seu fill o filla era adoptat/da. Això no obstant, la majoria se situava en un punt intermedi, aturant-se a sospesar els pros i els contres d'explicar-ho públicament. En aquest sentit, l'escola apareixia com l'entorn de més difícil decisió. Molts temien que, si ho deien al personal escolar, sobreexposarien la diferència

de les seves filles i fills respecte de la resta d'estudiants. Un testimoni curiós sobre aquest tema és el de Naeun, una mare adoptiva que reflexionava així sobre la possible discriminació cap al seu fill:

Vaig pensar de dir-ho al director, però després vaig decidir que no era necessari. No sé, tinc molts dubtes. Potser explicant-ho, ho acabarà sabent tothom (...) És igual que amb el tema de quin tipus d'apartament vius, que és molt important. Depenent d'on visqui un nen, un director pot

fins i tot discriminar-lo. No sé, em preocupa molt.

Algunes persones que vaig entrevistar argumentaven que l'adopció oberta "occidental" confon i perjudica molt els infants, ja que desdibuixa qui és la seva "mare" o el seu "pare". D'altres, fins i tot, estaven convençudes que les famílies biològiques sempre poden venir amb males intencions, amb la finalitat de beneficiar-se econòmicament dels infants que, en el seu moment, van "abandonar" i que ara viuen feliçment amb aquestes famílies honorables.

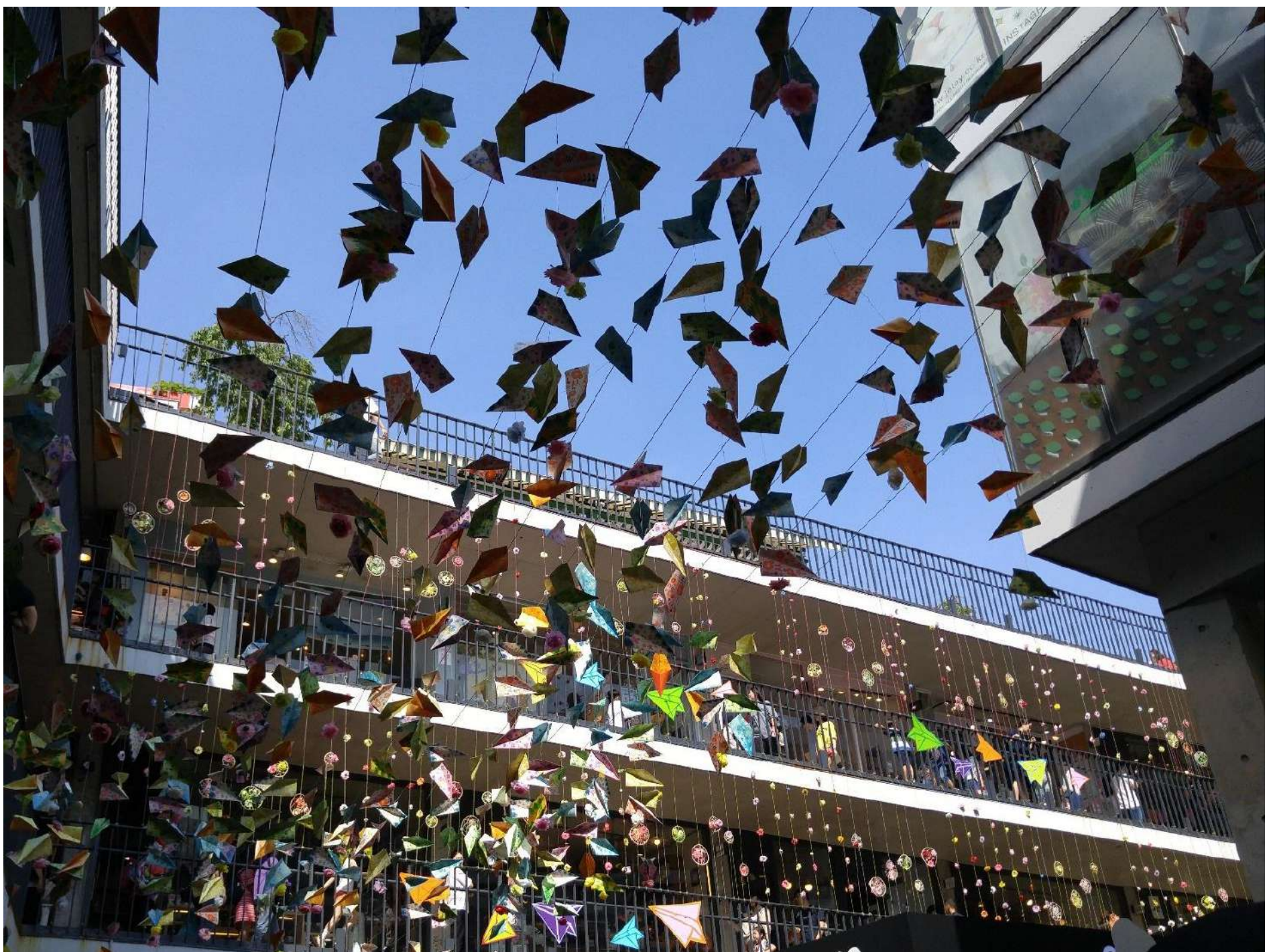

Figura 9: Centre comercial a Sinsa, Seül. Font pròpia (2017)

Amb tot, la meva lectura i la d'altres participants en la recerca sobre aquesta posició és que a moltes persones adoptants els resulta difícil acceptar la possibilitat que existeixin diverses figures parentals en la història dels seus fills i filles. A més, s'evidenciava una gran inseguretat respecte de la seva percepció social com a famílies “normals”, i fins i tot algunes reconeixien tenir por que les famílies biològiques “els reemplaressin”.

En qualsevol cas, resulta innegable que, al llarg dels anys, MPAK ha tingut un paper clau en reduir el pes del secretisme sobre les adopcions nacionals, així com en millorar la seva acceptació pública. Daeseong, un pare adoptiu, ho plantejava de la següent manera:

Diguem que, en principi, haguéssim triat fer una adopció no pública (*bigonggaeibyang*). Aleshores, quan haguéssim anat

Figura 10: Escultura al Parc del Bosc, Seül.
Font pròpia (2023)

a les reunions d'adopció, quedar amb els amics, *tooot* ho haves de fer en secret (...) Però si tries fer-ho obertament, pots quedar amb amics obertament també, amb parents, amb persones de la teva comunitat, amb coneguts, perquè tothom ho sap. Per això ens vam unir a MPAK, per així poder parlar amb altres [com nosaltres] i aprendre d'ells. Perquè també hi ha informació allà [en les reunions organitzades per MPAK]. I després, quan la nostra filla es vagi fent gran (...) també pots aprendre a fer front a aquestes coses, com “hauries de fer això, això i això”.

D'acord amb aquestes lògiques, des dels seus inicis, les agències d'adopció han donat un fort suport a aquest model d'adopcions públiques, mentre desaconsellen les adopcions obertes. Igualment, les autoritats públiques, que des de la reforma legal de 2012 han anat adquirint progressivament més pes en la gestió de les adopcions, també donen suport a l'adopció pública com a model a seguir, promocionant-la activament.

Reflexions després de 25 anys d'adopció pública a Corea

Els resultats presentats fins aquí reflecteixen el paper innegable de MPAK i del moviment de promoció de l'adopció en l'acceptació d'aquest tipus

de famílies i de les pròpies persones adoptades a Corea, així com en la lluita contra el secretisme i els prejudicis que l'han envoltat durant dècades.

Tanmateix, aquest moviment i la pròpia figura de l'adopció pública com a epítom d'"allò correcte" s'han erigit, en aquests vint-i-cinc anys, com un model hegemònic que, en lloc de tendir cap a una major obertura, ha anat oprimint i silenciament altres formes de practicar l'adopció. En aquest sentit, un cop finalitzada la meua recerca doctoral, he comprovat que diverses tendències que vaig observar durant el meu treball de camp no només han continuat, sinó que estan intensificant-se i, fins i tot, radicalitzant-se.

En primer lloc, els representants del moviment d'adopció pública s'han erigit de manera monolítica com a representants de *totes* les famílies adoptives. En la meua recerca, però, vaig comprovar que precisament la Llei d'Adopció de 2012, cap a la qual aquest moviment llança crítiques contundents, obria la porta a diversificar les formes d'entendre i practicar l'adopció. En els darrers anys, s'han consolidat més veus que no només defensen altres models d'adopció, sinó que també busquen participar més activament en la presa de decisions sobre la protecció infantil, les adopcions i les polítiques de gènere i de famílies. D'una banda, cada vegada més persones adoptades adultes estan reclamant el dret de parlar per si mateixes i no, com ha estat habitual fins

Figura 11: Espai de descans en un carrer de Hongdae, Seül. Font pròpia (2023)

ara, a través de les seves mares o pares adoptius o de professionals. D'altra banda, encara que continuen sent una minoria, hi ha cada cop més famílies adoptives que intenten dur a terme adopcions obertes en què, d'una manera o altra, fan plurals i més complexes les figures parentals i les formes de fer família. A més, el nombre de mares i pares solters està creixent a Corea, reclamant amb més força que es respecti el seu dret a poder criar els seus fills i filles en solitari. Tot i així, els representants del moviment d'adopció pública continuen insistint que aquest és el model ideal i pràcticament l'únic que es mereix ser recolzat.

En segon lloc, en els resultats prèviament compartits, he insistit que una estratègia clau del moviment d'adopció pública va ser la creació d'una imatge

idíl·lica de l'adopció com a font de felicitat per a les famílies i d'esperança per a les nenes i nens vulnerables. A partir d'aquí, s'ha configurat fins i tot una nova categoria de persones adoptades que està sent cada cop més instrumentalitzada políticament: l'anomenada “primera generació d'adoptats públics” (*gonggaeibyangin ilsedae*). En moltes de les entrevistes que vaig fer, així com en notes de premsa que he analitzat, aquesta “primera generació” apareix caracteritzada com un grup de persones joves afortunades, a qui l'adopció ha donat una segona oportunitat a la vida. Aquests relats transmeten la idea que aquests infants han estat criats “de la manera correcta”, gràcies a l'amor dels seus pares i mares adoptives.

Aquesta caracterització inclou implícitament una altra sèrie de deures i actituds envers aquestes persones adoptades. Subjacent a una retribució i agraïment pel que l'adopció i les seves famílies adoptives els han donat, hi ha la idea que haurien de defensar les bondats d'aquesta forma de construir família, sentint-se afortunades i agraïdes per la nova vida que se'ls ha donat, i que sempre han de parlar-ne positivament. Com que encara són persones molt joves -continua aquest plantejament- no estan en disposició de representar-se a si mateixes. En conseqüència, això es tradueix en què, novament, són els pares i mares adoptives i els professionals de l'adopció qui parlen i decideixen per les persones adoptades.

Aquest discurs idealitzat de la primera

Figura 12: Vasos de ceràmica (hangari) a Bukchon, Seül. Font pròpia (2023)

generació de persones adoptades mitjançant l'“adopció pública” s'utilitza per contrastar altres veus que desafien aquesta imatge edulcorada i perfecta de l'adopció. En aquest sentit, durant la meua recerca vaig conèixer diversos membres de la pionera associació Domestic Adoptee Solidarity in Korea (*DAS, gugnaeibyanginyeondae*), que representa la primera associació “independent” de persones adultes adoptades nacionalment. Tot i que el seu objectiu principal ha estat crear espais de trobada per a persones adoptades nacionalment, aviat van començar a posicionar-se en defensa dels seus drets i dels de les mares solteres, amb l'objectiu d'exigir processos adoptius amb més garanties i reclamar un major control sobre les agències d'adopció. Per tot això, els representants del moviment de promoció de l'adopció han catalogat aquest grup i els seus simpatitzants gairebé com a “enemics” i com a

persones “antiadopció”, generant-se grans tensions entre ambdós grups. Al·leguen que, pel fet que les persones adoptades mitjançant adopcions “no públiques” viuen sota l'opressió de l'adopció secreta, un cop coneixen la seva “veritat adoptiva” experimenten un gran ressentiment cap a l'adopció i les seves famílies adoptives. D'altra banda, les acusen de representar “una minoria de veus discordants i ressentides”, enfront d'una majoria de persones adoptades públiques felices i satisfetes. Sens dubte, l'“acusació” de ser una “minoria” sembla no tenir sentit, ja que, en comparació, les xifres de persones adoptades “públicament” són molt inferiors a les de persones adoptades en secret. Com a exemple d'una de les conseqüències d'aquestes lluites discursives entre aquests grups, presento un fragment revelador d'una de les meves converses amb Eunji, una dona coreana adoptada nacionalment i membre de DAS, que es lamentava de les dificultats

Figura 13: Temple Jogyesa, Seül. Font pròpia (2023)

amb què es van trobar per crear aquesta associació:

Al principi, volíem trobar-nos i parlar amb algunes de les associacions d'adopció pública. Per això vam quedar [amb elles] l'any passat (...) Vam parlar, però dues d'elles ens van dir: "Ah, el que esteu intentant fer és un moviment o alguna cosa política?" Els vam dir que no, que volíem crear un espai on poguéssim compartir les nostres dificultats, on poguéssim passar-ho bé. Però ens van dir que no ens podien ajudar ni donar suport. Entre aquestes persones, una de molt autoritària ens va dir: "La vostra orientació no té res a veure amb nosaltres" (...) Com ho puc dir, era com si es posessin a la defensiva? (...) Vam sentir com si ens diguessin: "Parlareu malament de l'adopció, direu coses dolentes" (...) I era com "perquè sou adoptats secrets, sou completament diferents dels adoptats públics. No podeu ser els seus representants". Tot i que no ho van dir obertament, així és com ho vam percebre. Però no era així, nosaltres simplement volíem trobar-nos, parlar entre nosaltres, però això no els va importar. (...) En fi, aquestes persones ens van dir: "DAS no pot convertir-se en el representant dels adoptats adults, perquè sou adoptats secrets. Sou diferents".

Conclusions

A manera de tancament, una de les conclusions principals de la meua investigació doctoral, que veig reforçada en les darreres notícies publicades en el marc del 25è aniversari de l'emergència del concepte d'"adopció pública", és que, davant la pèrdua de l'hegemonia de l'adopció pública com l'únic model acceptable d'adopció nacional a Corea, el moviment de promoció de l'adopció s'està tornant cada cop més extrem i hostil. Tot i que la progressiva diversificació de models familiars i de discursos sobre l'adopció és una realitat al país asiàtic, determinades transformacions comencen a trontollar sota aquesta pressió. Així, per exemple, el moviment de promoció de l'adopció ha aconseguit restablir la figura legal del part anònim per evitar que els nens i nenes hagin de ser registrats legalment per ser donats en adopció, una condició que la Llei d'Adopció de 2012 reforçava. Per descomptat, això està generant una gran polèmica entre diversos grups. DAS i altres col·lectius de persones adoptades internacionalment i de mares solteres ja han manifestat el seu rebuig total cap a aquesta mesura. Caldrà seguir l'evolució d'aquest debat per observar i analitzar com continuarà desenvolupant-se el terreny de l'adopció nacional a Corea durant els pròxims anys.

Sobre l'autora

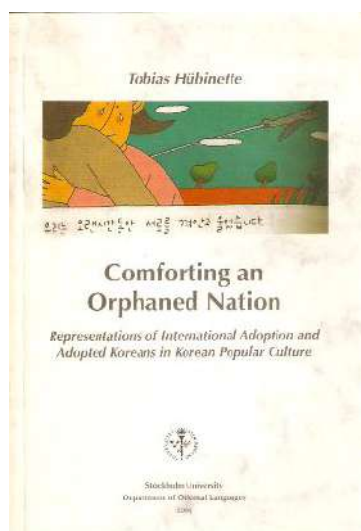

Elisa Romero Moreno

Doctora en Antropologia per la Seoul National University.

És llicenciada en Antropologia Social per la Universidad Autónoma de Madrid. El 2010, va realitzar el Màster d'Antropologia d'Orientació Pública en el mateix centre. Arran del seu Treball Final de Màster va començar a centrar el seu interès en els estudis de parentiu, adopció i polítiques públiques. El 2013 va rebre una beca per estudiar a l'Academy of Korean Studies, a Gyeonggi-do (Corea del Sud), i el 2015 va iniciar el seu doctorat en el Departament d'Antropologia de la Seoul National University. El febrer de 2024 va completar aquest doctorat amb la seva tesi *“Learning about Adoption Again”: Reshaping Domestic Adoption in South Korea Under a Child-Centered Legal Paradigm*. Actualment, treballa com a educadora social en el Centro de Acogida de Protección Internacional d'Alcobendas, Madrid.

Per Llegir

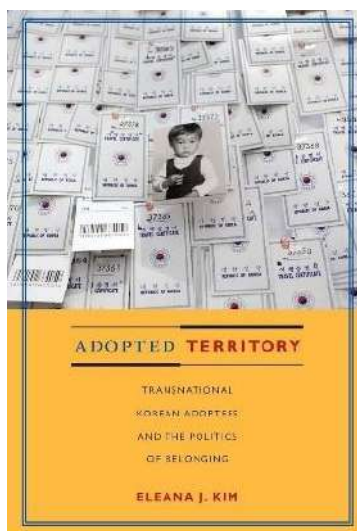

Hübinette, Tobias (2005)

Comforting an Orphaned Nation: Representations of International Adoption and Adopted Koreans in Korean Popular Culture

Stockholm University Department of Oriental Languages

En aquest llibre, l'autor, antropòleg suec d'origen sud-coreà, reinterpreta en clau de crítica la història de l'adopció a Corea, posant en qüestió la narrativa idealitzada i “bonista” que dominava fins llavors. Aquesta obra segueix sent considerada com un dels treballs pioners no sols en qüestionar la “indústria de l'adopció” coreana, sinó també en evidenciar com aquests processos de migració forçosa afecten moltes persones adoptades en la construcció de les seves identitats. En aquest mateix sentit, l'autor analitza com els mitjans coreans i internacionals han construït una imatge romantitzada de les persones adoptades, així com de la seva connexió amb la seva *motherland*, Corea.

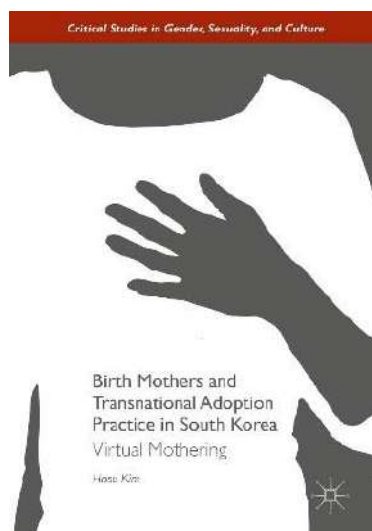
Kim, Eleana (2010)

Adopted Territory: Transnational Korean Adoptees and the Politics of Belonging

Duke University Press

L'antropòloga Eleana Kim acompanya en aquest llibre a diversos grups de persones adoptades internacionals d'origen coreà als Estats Units, donant compte del naixement no sols del seu associacionisme, sinó també de l'activisme pels seus drets com a tals. Paral·lelament, l'autora analitza com les autoritats coreanes van gestionar el creixent “retorn” d'aquestes persones a Corea a partir de finals dels 80. Reinterpretades llavors com un pont entre Orient i Occident, aquestes persones adoptades van ser recategoritzades com *overseas Koreans*, una classificació amb interessants matisos sociopolítics que Kim desgrana. Aquesta obra reflecteix com aquests processos són viscuts per aquestes persones adoptades, així com l'impacte que tenen en la construcció dels seus sentiments d'identitat i pertinença.

Per llegir

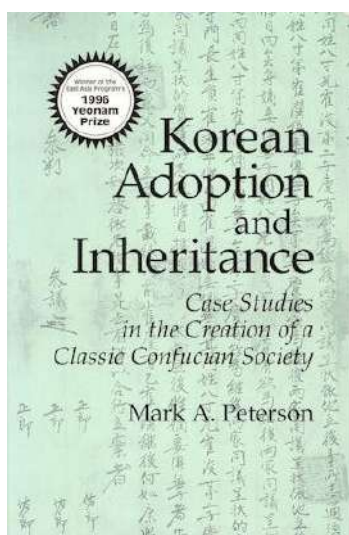

Kim, Hosu (2016)

Birth Mothers and Transnational Adoption Practice in South Korea: Virtual Mothering

Palgrave Macmillan

En general, les mares i pares de naixement representen el col·lectiu que menys atenció ha rebut en els estudis sobre adopció. En aquest sentit, el llibre de Hosu Kim suposa una contribució fonamental per desentranyar la perspectiva d'aquelles mares que, dècades enrere, van decidir -o es van veure forçades a- enviar els seus fills i filles en adopció a altres països. Kim analitza també com el propi concepte de “mare de naixement” ha anat sent construït, imbuït de prejudicis i suspicàcies. L'autora demostra com, quan les persones adoptades van començar a tornar a Corea, la construcció d'aquestes dones comença a canviar i ser explotada de manera sensacionalista pels mitjans de comunicació, especialment per part de certs programes de televisió destinats a “reunir” mares i fills/es.

Peterson, Mark A. (1996)

Korean Adoption and Inheritance: Case Studies in the Creation of a Classic Confucian Society

Ithaca: Cornell University

Malgrat que els discursos i les pràctiques entorn de l'adopció a Corea estan canviant, encara existeix un cert rebuig cap a aquesta manera de fer família. Curiosament, en aquest llibre, Peterson analitza com, segles enrere, aquesta forma de parentiu també va experimentar canvis profunds davant l'arribada del confucianisme a la Península de Corea des de la Xina. En concret, l'autor demostra com el nou valor atorgat als llinatges patrilineals, reforçat durant la dinastia Joseon (1392-1910), va enaltir l'adopció com l'alternativa perfecta davant la falta d'hereus homes. En aquesta obra, a més, Peterson qüestiona la idea de “tradició” i la seva construcció entorn del parentiu, la política i la cultura.

Per Llegir

- Bae, Shannon (2018). Radical Imagination and the Solidarity Movement between Transnational Korean Adoptees and Unwed Mothers in South Korea. *Adoption & Culture* 6(2).
- Pena, Mariela (2014). *La adopción de niños y niñas en Buenos Aires desde un enfoque etnográfico. Valores y sentidos asignados al parentesco*. (Doctoral thesis, Universidad de Buenos Aires).
- TRACK (2012) Monitoring South Korean Intercountry and Domestic Adoption from a Human Rights Perspective Republic of Korea. Joint Submission to the United Nations Universal Periodic Review, Republic of Korea, Second Cycle, 14th Session.

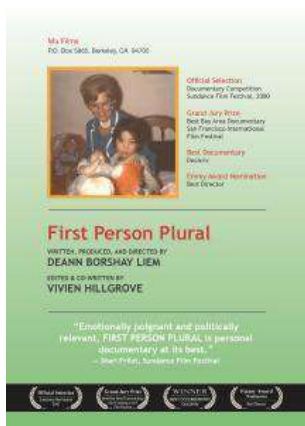
Per veure

Domestic Adoptee Solidarity in Korea (Gugnaeibyanginyeondae) (2020)

Adopció! Coneguem-la de nou. Adoptats parlant sobre adopció
[5-episode YouTube series]
South Korea.

Què pensen els adoptats nacionals coreans sobre l'adopció i els canvis a l'entorn d'aquesta durant les últimes dècades? Com gestionen els reptes del secretisme regnant sobre aquesta forma de família? Què opinen sobre les persones adoptades internacionals? En aquesta sèrie de cinc entrevistes, en la qual totes les participants són persones adoptades nacionals coreanes, elles mateixes responen en primera persona a aquestes i moltes altres preguntes i inquietuds. Des de la gestió de la vida diària fins a moments clau de les seves vides, els protagonistes reflexionen sobre les complexitats de ser adoptada en una societat que castiga el “diferent” i on la idea hegemònica de “família” continua sent bastant inflexible.

Borshay Liem, Deann (2000)

First Person Plural

Estats Units, 60 min

En aquest emotiu documental, la directora mostra les inseguretats i esperances que van envoltar el seu primer viatge a Corea, el seu país natal. Aquesta obra humanitza i desromantitza el, sovint, idealitzat “retrobarment” amb la família d'origen. Prèviament, aquesta trobada es representava gairebé inequívocament com un esdeveniment autocontingut que proporcionava les respostes necessàries a la persona adoptada. Encara que Borshay reflecteix la fascinació per conèixer les seves “arrels”, també mostra la confusió i el dolor que sorgeixen al voltant d'aquest tema. Descobreix com, malgrat sentir una connexió física i emocional amb el lloc, se sent una estranya per als seus “congèneres” coreans, igual que li passa amb els Estats Units. Alhora, documenta el que suposa gestionar la nova pertinença a dues famílies i els qüestionaments que sorgeixen en observar l'entorn que va portar a la seva adopció.

Notícies

AFIN

Nova publicació a *Social Science & Medicine*

Aquest mes de febrer s'ha publicat l'article "Between fetal viability and the viability of families. Decision making for extremely premature infants in Spain" a la revista *Social Science & Medicine*, de les autores Paula Martone, Anna Molas i Diana Marre, totes elles integrants del Grup AFIN.

L'article analitza el procés de presa de decisions mèdiques sobre la viabilitat dels nadons prematurs extrems, explorant els diversos elements i els actors socials que intervenen en aquestes decisions. Es consideren les particularitats del context espanyol i les percepcions que els equips mèdics tenen sobre les famílies implicades. A partir d'un extens treball de camp, les autores proposen que la viabilitat fetal està estretament vinculada a la *viabilitat de les famílies*, un concepte que fa referència als recursos econòmics i emocionals de què disposen les famílies per afrontar aquestes situacions, segons la perspectiva dels professionals sanitaris.

Aquest article s'emmarca en la tesi doctoral de Paula Martone (codirigida per les doctores Anna Molas i Diana Marre), actualment en el seu tercer any de desenvolupament, centrada en els aspectes socials relacionats amb els naixements prematurs i la implementació de la tecnologia de placenta artificial per al seu tractament. L'article complet està disponible en el [següent enllaç](#).

(Re)pensant l'educació sexual seleccionat en dos festivals de documentals

El documental *(Re)pensant l'educació sexual*, on es transfereixen alguns dels resultats del projecte SexAFIN del Grup AFIN, va ser produït per *La Rectoria* i estrenat a la televisió pública de Catalunya (TV3) a finals de 2023. La producció va comptar amb la col·laboració de TV3, l'Institut Català de les Empreses Culturals i l'Institut de les Dones.

Actualment, el documental ha estat seleccionat entre els 16 finalistes del Festival Internacional de Documental Etnogràfic de Sobrarbe, l'únic festival a Espanya especialitzat en antropologia visual. La projecció es farà el pròxim 4 d'abril, on competirà pels premis generals a Millor Documental i Millor Investigació.

D'altra banda, el passat 15 de febrer, el documental va ser projectat al

Sex Education Film Festival, celebrat entre el 10 i el 16 de febrer al municipi de Terrassa. Tot i que aquest festival se centra principalment en curtmetratges sobre educació sexual, l'organització va sol·licitar la projecció de *(Re)pensant l'educació sexual* com a part d'una activitat complementària dirigida al públic adult, especialment a les famílies. Aquesta projecció va permetre a l'esmentat festival ampliar el seu enfocament temàtic i incloure l'educació sexual a la infància, a més de la joventut i l'edat adulta.

Publicació d'un llibre sobre adopció a Xile

El febrer de 2025 es va publicar el llibre *Pasado, presente y futuro de la adopción en Chile: Hacia un enfoque centrado en los derechos de niños,*

niñas y adolescentes, elaborat per la Dra. Irene Salvo Agoglia, membre del Grup AFIN, amb el suport d'UNICEF Xile i del Servicio Nacional de Protección Especializada a la Niñez y Adolescencia.

El llibre es basa en una recerca que va comptar amb la participació de diversos actors —professionals, famílies adoptives, persones adoptades, membres del poder judicial i responsables polítics— i ofereix un recorregut històric sobre l'evolució de l'adopció a Xile. Analitza les transformacions culturals, normatives i tècniques del sistema d'adopció, abordant pràctiques del passat com les adopcions forçades i el tràfic infantil. A més, adopta un enfocament centrat en les necessitats i drets de les persones adoptades en les diferents etapes de la vida, destacant l'interès superior de

l'infant, el dret a la identitat i el dret a la participació.

Aquesta publicació arriba en un moment clau per a Xile, a les portes de la promulgació d'un nou marc normatiu en matèria d'adopció. En aquest context, el llibre identifica reptes presents i futurs i ofereix recomanacions específiques per enfortir el sistema d'adopció xilè. Cal destacar que es tracta de la primera publicació d'aquest tipus realitzada en un país d'origen en adopció internacional.

Per a més informació, consulteu la publicació en [aquest enllaç](#).

Estrena de la nova sèrie del pòdcast *Conversaciones AFINes sobre mobilitats reproductives*

El passat dilluns 3 de febrer es va estrenar a iVoox i Spotify la nova sèrie de pòdcast *Conversaciones AFINes*, titulada "Mobilitats reproductives: veus del projecte REPROMOB", amb la publicació d'un episodi setmanal.

Aquesta sèrie de vuit episodis, dirigida per Alexandra Desy i Giulia Colavolpe-Severi, marca la cloenda del projecte *REPROMOB: Repro-flows en Europa y América Latina: movilidades de personas y gametos en el contexto fragmentado de la regulación transnacional de la reproducción*

asistida y la adopción.

El projecte, de caràcter multidisciplinari, transdisciplinari, transnacional i interseccional, ha estat finançat pel Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades i desenvolupat per un equip internacional d'investigadors, amb la coordinació conjunta de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Barcelona.

SexAFIN presenta l'exposició "Sexualitats i infàncies: construint sabers"

El passat dimecres 19 de febrer es va inaugurar l'exposició "Sexualitats i infàncies: construint sabers", un espai que convida a reflexionar sobre la

sexualitat des de la mirada de les infàncies i que ha estat finançat pel Departament de Cultura de la UAB.

La presentació va comptar amb la participació de Laura Santamaría, vicerectora de Cultura i Política Lingüística de la UAB; Diana Marre, directora del Grup AFIN, i Hugo Valenzuela, director del Departament d'Antropologia Social i Cultural. Durant les seves intervencions, les ponents van subratllar la importància de convertir la sexualitat en un tema sobre el qual es pugui parlar en les famílies i els centres educatius, allunyant-lo del tabú que encara persisteix a la societat. També van destacar la rellevància de l'educació afectivosexual en les infàncies i les adolescències com una eina fonamental per a la construcció de relacions equitatives i el benestar de les persones.

L'exposició s'articula a l'entorn de set dimensions que aborden diferents aspectes de la sexualitat infantil, que van des de la relació amb el propi cos fins a la diversitat d'identitats, els canvis de la pubertat o el paper de les tecnologies en la construcció de sabers sobre la sexualitat. Cadascuna d'aquestes dimensions permet explorar com els infants signifiquen, expressen i construeixen la seva percepció sobre la sexualitat a través de les seves pròpies experiències i discursos.

El recorregut expositiu està compost per quaranta-set dibuixos realitzats per nens i nenes d'entre sis i dotze anys, que plasmen les seves representacions i preguntes sobre aquests temes. A més, es complementa amb un apartat de recursos pedagògics en format de llibres i amb una mostra de genitals de ganxet creats per l'artista Elisabet Pérez Méndez, una proposta que

busca desafiar estereotips i ampliar el coneixement sobre la diversitat corporal. L'exposició també inclou la projecció del documental *(Re)pensant l'educació sexual*, dirigit per la Dra. Estel Malgosa, que ofereix una mirada crítica sobre l'educació sexual i els seus reptes en l'actualitat.

A la inauguració van assistir docents del Departament d'Antropologia de la UAB, membres d'AFIN, estudiants i persones interessades en la temàtica. Després de les paraules de benvinguda, les coordinadores del projecte SexAFIN, Dra. Bruna Álvarez, Dra. Estel Malgosa i MSc. Zenaida Andreica, van guiar una visita per l'exposició. Durant el recorregut, van relacionar els dibuixos amb els resultats de les seves investigacions i van animar els assistents a interactuar amb la mostra mitjançant codis QR que els permetien respondre preguntes o compartir les seves reflexions sobre les il·lustracions exposades.

La mostra romandrà oberta fins al 7 de març a la Sala d'Exposicions UAB, ubicada a l'edifici de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General, a la Plaça Cívica. Es pot visitar de dilluns a dijous en horari de deu del matí a set de la tarda, i els divendres de deu del matí a tres de la tarda.